

Tillæg til Vore Kirkegårde bind 20 nr. 5

Foreningen for kirkegårdskultur

ÅRSMØDE

Foreningen for Kirkegårdskultur afholder sit ordinære årsmøde onsdag d. 5. juni 1960 i Helligaands klosterets refektorium, Obels plads i Aalborg.

Generalforsamlingen åbnes kl. 9,30.

DAGSORDEN:

1. Valg af dirigent. — 2. Aflæggelse af beretning og virksomhedsplan. — 3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab. — 4. Fremlæggelse af budget. — 5. Beretning fra redaktøren. — 6. Valg til redaktionsudvalget. På valg er stenhuggermester *K. Hansen Glem* og trädgårdsarkitekt *G. V. Walberg*. — 7. Valg af 5 bestyrelsesmedlemmer. På valg er provst *J. Exner*, stenhuggermester *K. Hansen Glem*, billedhugger *G. Hammerich* og havearkitekt *J. Tholle*. — 8. Valg af to revisorer og een revisorsuppleant. — 9. Fastsættelse af stedet for næste årsmøde. — 10. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen holdes foredrag.

Der spises frokost kl. ca. 12,30, hvorefter der køres til Lindholm høje, hvor de udgravede oldtidsgrave forevises under kyndig ledelse.

CARL BAY

/ VOLMER RUD NIELSEN

Nye medlemmer

Afdeling A:

Brønderslev menighedsråd.

Afdeling C:

Graver Niels Madsen, Vejle pr. Allested.

„ Johs. Johansen, Skamby.

„ Sv. Kristensen, Asmild.

„ Sv. Aa. Knudsen, Tåstrup.

„ Kjems Hansen, Vium.

„ Ohlrich, Søborg, Firhøj.

Afdeling D:

Kirkegårdsforst. Anders Kvam, Bergen, Norge.

Fødselsdage

Den 2. marts fyldte formanden i foreningen for kirkegårdskultur, domprovst *Carl Bay* 60 år. Da C. B. i 1958 blev foreningens formand, var det med titel af stiftsprovst, og det er som måske bekendt ikke nogen flytning til nyt embede, men bare en ændring af navnet på stillingen, der gør at C. B. siden 1958 tituleres domprovst. Der er grund til i disse spalter at sige formanden tak, fordi han i 1952 sagde ja til at blive formand i vor forening og ligesom sin forgænger knytte formandsskabet i Dansk Præsteforening og i vor forening til den samme person. Og takken skal også bringes for energisk og incenterende ledelse af foreningsarbejde, indadtil

som udadtil. Med en lille smule kendskab til, hvad domprovsten iøvrigt udretter i og omkring sit embede og hvad D. P. kræver af indsats, må vi nærmest undre os over, at også kirkegårdssagen kan få sin plads i dagens time-tabel. Men det sker altså, — og vi håber det må vare længe. —

Vort medlem, kirkegårdsinspektør, cand. hort. *H. D. Ørsted-Hansen* fejrede den 8. februar sin 50-års fødselsdag. Har tjent sine civile sporer ved at begynde i Københavns begravelsesvæsen 1/4 1938 for 1/4 1948 at blive inspektør i Holbæk. De militære sporer er tjent ved garderehusregimentets officerskorps, og de kunstneriske er tjent i radio, på foreningstribuner og endnu flere steder, — en sikker succes ikke mindst når kirkegårdsinspektørforeningen holder sine årlige møder. Vi takker og lykønsker, — også til at H. D. Ø.-H. fra nu af har fået navneforandring og bærer det navnkundige slægtsnavn *Ørsted*, stadig med H. D. foran, men uden et Hansen bagefter.

Udnævnelse

Københavns begravelsesvæsen har udnævnt sin overgartner, cand. hort. *Børge Kristensen*, til inspektør ved Sundby Kirkegård. B. K., der er født 31/1 1916, har hidtil været ved Bispebjerg Kirkegård, ansat ved begravelsesvæsenet

1/4 1944, Tillykke. — B. K. efterfølger *H. G. Wil-lumsen*, som døde 3/12 1959.

Jubilæum

Den 1. februar 1960 fejrede inspektøren ved landets største kirkegård, Københavns Vestre, cand. hort. *A. Falmer-Nielsen* 25 års jubilæum for sin ansættelse ved begravelsesvæsenet. Han begyndte som gartner og avancerede over undergartner til inspektørstillingen på Assistens for siden at rykke ud på Vestre. Der var stort rykind i privatpoligen på jubilæumsdagen, og fra begravelsesvæsenet mødte en deputation med milde gaver til den beskedne og sympatiske jubilar. Da vi i sin tid (VK 20 tillægss. 1) omtalte F.-N.s fødselsdag (50 år), glemte vi at nævne hans navn og nøjedes med titlen. Det var ikke tilsigtet som en allusion til F.-N.s beskedenhed, men det er dog typisk for denne, at han aldrig har påtalt den nævnte forglemmelse. Undskyld, — og iøvrigt (post festum): tillykke.

Udstillinger

Stuttgarter Ausstellungs-GmbH. har udskrevet en konkurrence blandt tyske kirkegårdsgartnere om en plan til en særudstilling „Friedhof“ i tilslutning til den forbundshavebrugsudstilling, som i 1961 skal afholdes i nævnte by, og særudstillingen skal arrangeres på et særlig egnet sted i byens Hoppenlaufriedhof. Der er udsat 10.000 DM i præmier og til indkøb og fristen udløber 16/5 1960.

Der er udsendt indbydelse til en tysk-fransk havebrugsudstilling, som afholdes i Saarbrücken fra 23/4 til 25/10 1960.

Firmarepræsentation

Steffensens frøhandel i Århus har meddelt, at den i kirkegårdskredse velkendte hr. *Svend Bjergum* fra nytår er antaget som forhandler af firmaets redskaber, islandsk mos m. m.

Fra det faglige bogmarked

Paul Kuhausen: *Deutsche Dichtergräber in allen Lande.* 8°, 368 s., Graphischer Grossbetrieb Gebr. Hermes, Düsseldorf, 1955.

En nydelig bog om tyske digtergrave i „alle lande“ er lagt på bordet, — at finde nogen fra Danmark synes umuligt, skønt København iøvrigt er omtalt et par gange som bopæl for et par digtere. Men ellers er der digtergrave fra Sverige, Svejts, Italien, Frankrig og Østrig. Hensigten med bogen er naturligvis klar: at give en kærlighedserklæring og et æresminde til tyske

digtere, hvis navn lever i folkets bevidsthed, — fra *Luther* til *St. George* og omfattende såvel et Øst- som et Vesttyskland. Man gør dette ved at bringe en kort (meget kort) biografi og et stykke poesi fra vedkommende på venstresiderne samt på højresiderne et billede af digtergraven med angivelse af, hvor den forefindes. Yderligere bringer man 9 sider med oplysning om tyske digtere, hvis grave ikke mer eksisterer eller har kunnet nås, — udover de 170 avbildede digtergrave. Behandling af dette emne er ikke ukendt for VK, hvor vi har haft artikel om digternes grave, dog med særlige synspunkter lagt til grund, — i bogen går man videre og tager alt med. Billederne er nydeligt gengivne på kunsttrykpapir, teksten på samme papir er pænt sat op, og mange motiver fra grave (gravmæler) er nydelige, men det kan jo ikke undgås, at en sådan retrospektiv og (set fra skulpturelt standpunkt) ukritisk udstilling af gravmæler også må vise en mængde overlæssede og temmelig kedelige tingester.

Referat af årsmødet på Hindsgavl 20.—24 sept. 1959. Foreningen af kirkegårdsinspektører, gravere og gartnere ved kirkegårde i Danmark. Fol. 12 s.

Et nydeligt hefte med referat, regnskab m. m. af årsmøde, foredrag, generalforsl., excursion m. m. Håber det må blive en årlig publikation fra denne forening, der kan føres tilbage til Svendborg i år 1919, og som trænger til at få sin historie kronologiseret og publiceret.

Danmarks vilde planter. Branner & Korch 1960.

Dette hefte ideholder navnlig vintergrønfamilien, lyngen og kodriveren m. m. og med dertil hørende gode text og fine illustrationsplancher.

Gartneriets hovedsorter 1960.

Under denne titel har frøfirmaet J. E. Ohlsens Enke udsendt et righoldigt katalog på ikke mindre end 96 sider, som det er en berigelse at benytte i praksis.

Fra danske dagblade

¹⁴/₁₂ Næstved Tid.: Fodby kgd. reguleres.

¹⁴/₁₂ Berl. Aften: Ny kgd. i Ballerup-Måløv.

¹⁷/₁₂ Politiken: Indskriften på gravstenen var usømmelig. Højesteretsdom.

⁴/₁ 1960 Kristel. Dagbl.: Den stille Have (bog-anm. om Fr.berg ældre kgd.).

⁴/₁ Fr.havns Avis: Hedeselskabet undersøger arealet for kgd. i Fr.havn.

¹⁴/₁ Aktuelt: Gentofte kgd. udvides med Køsters gartneri.

¹⁸/₁ Frit Folk: Søndermarks kgd. i Vejle står foran udbygning (havearkitekt *Johannes Tholle*).

$\frac{1}{4}$ Demokraten: Kgd. ved Frederikskirken udvides med 9600 m².

$\frac{2}{4}$ Loll. F. Folketid.: Reguleringen af Tågerup kgd., der har været forestået af insp. *Bach Nielsen*, videreføres af insp. *Birkso*.

$\frac{5}{2}$ Viborg Stifts Folkebl.: Ministeriet har godk. mhsr.s køb af *Hanbergs jord* (c. 62,000 kr.) og rebslagerbanen ved Skivevej (c. 25,000) samt opførelse af inspektorbolig m. m. ved Skivevej.

$\frac{1}{2}$ Fr.havns Avis: Byrådet i Fr.havn overdrager mhsr. et hjørne af plantagen til kgd.

$\frac{1}{2}$ Viborg Stiftst.: Der skal bygges kk og anl. kgd. i Hald (Dollerup sogn).

$\frac{1}{2}$ Grenå Folketid.: Der udføres reguleringsarb. på Grenå kgd. for kr. 50,000.

$\frac{2}{2}$ Langel. Avis: Der er planlagt reguleringer af Tullebølle kgd.

$\frac{2}{2}$ Politiken: København har for meget kgds-areal.

$\frac{2}{2}$ Skive Folkebl.: Skive byråd vedtog at skænke mhsr. areal til Brårup kgd.

$\frac{2}{2}$ Valbybladet: Kommunen forbereder at nedlægge Vor Frelses kirkegård.

$\frac{2}{2}$ Nyhedsbladet: Krematoriet i Roskilde skal igen for byrådet.

$\frac{2}{2}$ Vejle Amts Folkebl.: Forbavelse i Vejle over krematoriesagen.

$\frac{2}{2}$ Fr.borg Amts Avis: Udsv. af kgd. i Hørsholm er avsluttet (havearkitekt *Johannes Tholle*, anlægsgartnerfirm. *Hannibal Hansen*).

$\frac{2}{2}$ Aktuelt: Det smukke hvilested ved søen (Kbh. Vestre).

$\frac{3}{2}$ Fr.bergbladet: Kapel på Fr.berg ældre kgd. efterlyses.

$\frac{3}{2}$ Roskilde Dagblad: Kommunen yder 470,000 til krematoriet.

$\frac{5}{2}$ Fr.borg Amts Avis: Håb for krematorieplanerne i Hillerød.

$\frac{5}{2}$ Jydske Tid.: Hjordkærs nye kapel bygges i sommer (kr. 25,000) mellem kgd. og præstgshave.

$\frac{5}{2}$ Viborg Stifts Folkebl.: Ønske om anlæg af fællesplæne og urnegravsteder i Viborg.

$\frac{1}{2}$ Roskilde Tid.: Krematoriet i Roskilde først færdigt til oktober.

$\frac{1}{2}$ Nyhedsbladet: Urnelund i Helsingør?

$\frac{1}{2}$ Information: Kirkegårdspoesi m. m. (bog-anm. af Fr.berg ældre).

$\frac{1}{2}$ Fyns Tid.: Ny kgd. ved Nazarethkirken i Ryslinge. (insp. *O. Raahauge-Askegaard*).

$\frac{1}{2}$ Næstved Tid.: Ligbrændingsforeningen misbilliger forhøjelsen af taxter i Næstved.

$\frac{1}{2}$ Fyns Tid.: Dalum kgd. udvides (insp. *O. Raahauge-Askegaard*).

$\frac{1}{2}$ Ny Tid: Nyt krematorium til 1,3 mill. kr. på Ålborg Østre kgd.

$\frac{1}{2}$ Holstebro Avis: Licitation over kapel på Lemvig kgd.

$\frac{1}{2}$ Vejle Amts Folkebl.: Arbejdet med ny kgd. og kapel i Grejsdalen forsinket (ark. *Malling Pedersen*, Vejle).

$\frac{1}{2}$ B.T.: Parkering på gravene i Vorup v. Randers.

Fra norske dagblade

$\frac{1}{2}$ Nordtrønderen og Namdalen: Nordli utv. kgd.

$\frac{2}{12}$ Larvik Morgenavis: Den ny kgd. i Stavern (bygartner *Tor Preeden*, Sandefjord).

$\frac{2}{1}$ 1960 Fremtiden: Nødv. at utv. Skoger kgd. i nær fremtid.

$\frac{1}{2}$ Sogningen: Store vaskar med å plassera lika på gravpl. i Feips.

$\frac{3}{2}$ Fremtiden: Skoger kgd. vedtatt (5,8 mål, 881 grave).

$\frac{8}{2}$ Tidens Krav: Edøy gl. gravsted har bare 5 gravpl. igjen.

$\frac{2}{2}$ Vestmar: Utv. av Tørdal kgd.

$\frac{3}{2}$ Stavanger Aftenbl.: Gravplassene i Stavanger.

$\frac{1}{2}$ Flekkefjordsposten: Den fredede kirkegård (i Sunde).

$\frac{1}{2}$ Øvre Smålenene: Arb. på Mari kgd. i Enebakk er beregnet ferdig i løpet av våren (fylke-ass. *Sagli*).

Fra svenske dagblade

$\frac{1}{2}$ Elfsborg Läns Annonsbl.: Fjärde kgd. i L. Edet berkn. kosta 330,000 kr.

$\frac{2}{1}$ Nya Werml. Tidn.: Mo kgd. restaureras.

Fra tidsskrifterne

Der Naturstein nr. 3: Drei Grabmale von Franz Pechwitz.

Deutsche Friedhofskultur nr. 12: Grabschmuck zur Winterzeit — ein Gestaltungsweig, der mehr Beachtung verdient. Die gute Beispiele: Gestaltung, Grabsteine und Bepflanzung auf Düsseldorf Friedhöfen. Sind Gelände und Boden zur Anlegung eines Friedhofes geeignet? Winterlicher Grabpflanzenschmuck. Denkt an die hungrigen Vögel. — Nr. 1: Wandlung der Sinngebung bei Ehrenmalen (Victor Calles). Neues Ehrenmal in Ehrenhain der Luftkriegsopfer in München. Friedhofsgestaltung um Schatten der Gebühren. Friedhofskultur im Spiegel der Probleme (Fr. Stein). Begriffe: Wahlgräber — Familiengräber m. m. — Nr. 2: Waldfriedhof in Stuttgart. Junggärtner am Dienste der Kriegsgräberfürsorge. Grundlage

und Grenze für freischaffende und gemeindliche Friedhofsgärtner. Wettbewerb für Sonderschau „Friedhof“ auf der Bundesgartenschau in Stuttgart. Maschinentechnischer Streifzug über einen Friedhof (H. Grünewald).

IGNIS nr. 11: Kyrkan och eldbeg. Stockholms Norra krematorium 50 år. Klockstapel invigd vid Karlshamns krematorium. Minneshögtider i landets krematorier på alle helgons dag. — Nr. 12: Eldbeg., den kristne tron och den kyrkliga begravningsseden. Om Norra krematoriets tillkomst og dess 50-åriga historik (N. Grufman). Krematoriet i Söderhamn bör placeras invid kyrkan. Nässjökrematoriet — et beriktigande. Utbyggnaden av Hälsingborgs krematorium. — Nr. 1: Norrländska eldbeg. problem (A. Hellstrand). Stockholmare vann tävling om Uddevallakrematorium. Krematoriefrågan i Filipstad m. m. Härnösands kyrkogårdar räcker bara 15 år till. — Nr. 2: Krematorium-Småkyrka. Krematoriefrågan i Filipstad. Gemänsam-graven.

Kunst und Stein nr. 1: Baskische Grabsteine. Christliche Grabinschriften. — Nr. 2: Das Grabmal und seine Symbolik in vorschristlicher Zeit.

Kriegsgräberfürsorge nr. 8: El Alamein. Umbettung nach Dagneux beendet. m. m. — Nr. 1: Kreuze am Gardasee.

Landsbygraveren nr. 12: 35 års graver-jubilæum (Martha Jensen, Storring). — Nr. 2: Lidt om cirkulæret af 25. juni 1959. — Nr. 3: De særlige ydelser (O. Olesen).

Menighedsrådenes Blad nr. 11: Kirkegårds-konsulenter. — Nr. 1: Specielle salmebøger til kapelbrug. Vore landsbykirkegårde (N. Poulsen). — Nr. 2: Skån os for „specielle salmebøger“ (E. Fledelius).

Pharos febr. 1960: Stokes Poges Gardens. Cremation in Holland. Three new Crematoria (Englands 128—130-te). Proprietary Crematorium for Worthing. Jewish Scroll of Remembrance.

Steinmetz und Steinbilderhauer nr. 1: Grabmale in Mannheim, Landshut, München. — Nr. 2: Notwendige Neuordnung der inneren Einstellung zum Friedhof, Grabmal und Auftraggeber m. talrige billeder af gravmæler. — Nr. 3: „Moderne“ Grabmalformen im Friedhofsbeispiel der Bundesgartenschau in Dortmund (Ulrich Niedhorn). Das Kriegsopfermal, Problem und Gestalt, Mahnmahl an alle Opfer des totalen Krieges.

Stenhuggertidende nr. 1: SS-mindesten skal fjernes.

Resolutioner m. m.

(fortsat fra pag. 32)

„Et areal af Gislev kirkegård beliggende ved kirkens nordøstre hjørne, således som arealet findes indtegnet på det kendelsen vedhæftede deklarationsrids, vil være at frede. Det skal forblive henliggende således som det nu ligger. I det fredede indgår stendiget langs den nordlige og østlige kant af arealet, en ask i det nordvestlige hjørne, og de to store kastanietræer i den nordlige del, medens det mindre kastanietræ, der er afmærket imellem disse 2, kan fældes ved menighedsrådets foranstaltning, en grav bevokset med to takstræer ved arealets vestgrænse og en umiddelbart syd for denne beliggende mindre grav, en stor grav i arealets østside samt en ved siden af denne beliggende mindre grav, et stort gravsted i den sydlige side indeholdende i alt 8 grave, 2 hængeaske, der står på selve dette gravsted og 1 hængeask lige bag dette, og et gravsted med 4 takstræer i den sydøstlige del af arealet. Endelig fredes en stor poppel ved stendiget i arealets østside, medens et mindre elmtræ ved siden af denne kan fældes ved menighedsrådets foranstaltning.

De fredede træer må ikke fældes, top hugges eller rodhugges eller større grene kappes på dem, ligesom der i det hele ikke må ske forandringer i det fredede uden fredningsnævnets samtykke.

Fredningen tinglyses ved fredningsnævnets foranstaltning. Påtaleberettiget er fredningsnævnet for Svendborg amtsrådsreds.

På foranledning heraf meddelte ministeriet i skrivelse af 21. marts 1957, at man af principielle grunde ikke kan gå med til, at den foreslåede fredningsdeklaration lyses på Gislev kirkegård, idet denne kirkegård ligesom andre kirkegårde i sin helhed må være undergivet de for kirkegårde i almindelighed til enhver tid i lovgivning, anordninger, cirkulærer m. m. indeholdte bestemmelser vedrørende kirkegårde — herunder også de almindelige bestemmelser om opretholdelse af gravsteder og beplantning på kirkegårde.

Samtidig henledte man fredningsnævnets opmærksomhed på, at der bl. a. ved lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v. (bekendtgørelse nr. 455 af 23. september 1947) og kongelig anordning nr. 143 af 20. april 1953 angående kirkegårde er fastsat detaljbestemmelser, som i nogen grad måtte overflødigøre en deklARATION som den her omhandlede, og som iøvrigt på et enkelt punkt ikke er forenelig med deklARATIONEN, jfr. nævnte lovs § 21 og anordningens § 7, hvorefter de

på en kirkegård stående træer kun kan borttages eller stevnes med „synets“ tilladelse eller efter dettes bestemmelse. Herefter har ministeriet nu modtaget fredningsnævnets i afskrift medfølgende skrivelse af 30. marts 1957, hvori fredningsnævnet henviser ministeriet til at indanke sagen for overfredningsnævnet, såfremt ministeriet ønsker at anfægte den afsagte kendelse.

Således foranlediget indanker ministeriet herved den afsagte kendelse for overfredningsnævnet, idet man uden henvisning til det allerede udtalte skal bemærke, at det, såvidt ministeriet bekendt, ikke hidtil er sket, at et fredningsnævn — med eller uden ministeriets samtykke — har lyst fredningsdeklaration på en af folkekirkens kirkegårde, og at ministeriet fremdeles må finde det meget uheldigt, om kirkegårdene gøres til genstand for lysning af fredningsdeklarationer. Kirkegårdene er ifølge de bestående love og anordninger m. m. tilstrækkeligt beskyttede, og det ville afstedkomme megen ulempe og uklarhed, dersom der, foruden det gældende sæt af regler, indeholdte i love m. v., tillige skulle gælde et andet sæt regler — nemlig fredningsbestemmelser — for samme område. Det måtte bl. a. også medføre, at kirkeministeriet, der daglig får sager forelagt vedrørende kirkegårdene, fremtidig i hvert enkelt tilfælde skulle undersøge og prøve, om der eventuelt måtte være lyst en eller anden fredningsdeklaration. Ministeriet modsætter sig principielt, at der overhovedet lyses deklarerationer på kirkegårdene. Som en praktisk ulempe kan derhos nævnes, at kun relativt få kirkegårde har eget blad i tingbogen.

Det tilføjes, at ministeriet er gået ud fra, at fredningsnævnets andragende om ministeriets godkendelse af den afsagte fredningskendelse var ment som andet end en formalitet, og at ministeriet derfor går ud fra, at fristen for sagens indankning for overfredningsnævnet først løber fra modtagelsen af fredningsnævnets fornævnte skrivelse af 30. marts 1957. Skulle dette synspunkt imidlertid ikke kunne akcepteres af overfredningsnævnet, udbeder man sig meddelelse derom, idet ministeriet i så fald af de ovennævnte principielle grunde ser sig nødsaget til at søge statsministeriet om tilladelse til sagens indankning, uanset ankefristens udløb, jfr. lov om naturfredning af 7. maj 1937 § 19.)*

Kirkeministeriets cirk. af 19/4 57 (til biskopper og Københavns Begravelsesvæsen) om **ophævelse af den sognepræsterne uden for København samt**

*) Ved overfredningsnævnets kendelse af 14. maj 1958 ophævedes fredningsnævnets kendelse af 15. december 1957.

Københavns Begravelsesvæsen påhvilende indberetningspligt vedrørende værnepligtige personer.

Fra indenrigsministeriet har man modtaget henstilling om, at den sognepræsterne m. fl. påhvilende indberetningspligt angående dødsfald blandt værnepligtige personer ophæves, idet der fra den 1. marts 1957 at regne er gennemført et samarbejde mellem udskrivningsvæsenet og folkeregistrene på dette område.

Således foranlediget skal man meddele, at den sognepræsterne uden for København ved cirkulære af 22. juli 1905 pålagte pligt til at afgive indberetning til lægdsforstanderne over samtlige i sognet i det forløbne år begravede mandspersoner med en alder af 17—37 år herved ophæves fra den 1. marts 1957 at regne.

Den Københavns Begravelsesvæsen ved skrivelse herfra af 28. april 1914 pålagte pligt til i stedet for sognepræsterne i København at give tilsvarende indberetning til 1. udskrivningskreds ophæves ligeledes fra den 1. marts 1957 at regne.

For personer omfattet af cirkulæret, der er døde mellem den 1. januar og den 28. februar 1957, skal den indberetning, som påhviler præsterne, afgives inden den 1. maj 1957.

Det fornødne antal eksemplarer af nærværende cirkulære til omdeling blandt præsterne i stiftet følger hoslagt.

Kirkeministeriets skriv af 13/4 57 (til N. N.) om, **hvorvidt en udensogsboende, der på et tidspunkt, da han var indensogsboende, havde erhvervet et gravsted på sognets kirkegård, havde krav på at blive begravet i gravstedet.**

Af Deres hertil indsendte andragende af 15. marts 1956 fremgår det, at lagerarbejder O. O., Vridsløselille, i 1934, på hvilket tidspunkt han var bosiddende i Glostrup kommune, erhvervede dispositionsretten over et gravsted på Glostrup kirkegård for 20 år, samt at han i 1954 fornyede retten til gravstedet, hvori der i 1934 var foretaget en begravelse, for en periode af yderligere 10 år.

Efter at ovennævnte lagerarbejder O. O. i januar 1956 var afgang ved døden, blev der rettet henvendelse til bestyrelsen for Glostrup kirkegård om den afdødes jordfæstelse i det omhandlede gravsted, men bestyrelsen vægrede sig ved at tillade dette med den begrundelse, at O. O., da han afgik ved døden, var udensogsboende. Senere meddelte kirkegårdsbestyrelsen dog sit samtykke til, at begravelsen fandt sted i det omhandlede gravsted.

Under henvisning hertil har De forespurgt, om kirkegårdsbestyrelsen i det foreliggende tilfælde havde været berettiget til at modsætte sig den omhandlede begravelse.

I anledning heraf skal man efter stedefunden brevveksling med stiftsøvrigheden over Københavns stift meddele, at en persons ret til som indensogsboende at blive begravet på sognets kirkegård bortfalder i det øjeblik, han tager bopæl uden for det sogn, hvori kirkegården er beliggende. Som udensogsboende vil han som følge heraf ej heller kunne gøre krav på at blive begravet i et af ham erhvervet gravsted, medmindre han opfylder betingelserne i § 25, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 545 af 23. september 1947 af lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde, d. v. s. har ægtefælle, forældre eller børn begravet på kirkegården eller på særlig måde har været tilknyttet sognet.

Kirkeministeriets cirk. af 19/4 57 (til stiftsøvrighederne og overtilsynene for kirkerne i København og på Frederiksberg) om **jubilæumsgratiale til præster og tjenestemandsansatte kirkebetjente.**

Kirkeministeriets skriv. af 1/5 (til stiftsøvrigheden over Århus stift) ang. **bestyrelse og drift af en kirkegård, der administreres af en kommunalbestyrelse i dennes egenskab af kirketiendejer.**

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 8. marts 1957 hertil indsendt andragende har Viby sogneråd med henvisning til, at de Viby kommune som ejer af Viby sogns kirketiende påhvilende udgifter til Viby kirkes drift og vedligeholdelse i de senere år i betydeligt omfang har overstøjet renterne af tiendekapitalen, således at hovedparten af udgifterne har måttet afholdes over kommunens driftsregnskab gennem udskrivning af kommuneskat på samtlige kommuneskattepligtige beboere uanset trosbekendelse, forespurgt:

- 1) om den stedefundne fremgangsmåde ved **inddækning af udgifterne til kirkens drift** over kommunens driftsregnskab kan anses for at være i overensstemmelse med gældende bestemmelser, når henses til, at renterne af tiendekapitalen ikke kan dække de faktiske driftsudgifter,
- 2) om der, såfremt sognerådet vedtager en bestemmelse herom, vil kunne gives tilladelse til at inddække det fremtidigt fremkommende underskud ved kirkens drift gennem den kirkelige ligning,
- 3) om det, for at inddækning af driftsunderskuddet kan ske gennem den kirkelige ligning, er en betingelse, at kirken bliver selvejende,
- 4) om der, såfremt kirken bliver selvejende, fortsat vil være mulighed for at drive kommunal kirkegård som hidtil uanset bestem-

melsen i § 7, stk. 3, i lov bekendtgørelse nr. 454 af 23. september 1947 om kirkers bestyrelse m. m. og § 6 i lov nr. 100 af 19. april 1907 om forskellige forhold vedrørende begravelser.

I anledning heraf skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at spørgsmål 1 og 3 må besvares bekræftende, medens spørgsmål 2 må besvares benægtende.

Med hensyn til spørgsmål 4 bemærkes, at udgifterne ved driften af Viby kirkegård påhviler Viby kommune i dennes egenskab af kirketiendejer, og at kirkegården således ikke kan anses som en kommunal kirkegård.

Endvidere bemærkes, at der efter kirkens eventuelle overgang til selveje ikke vil være mulighed for at udskille begravelsesvæsenet fra kirkens bestyrelse, idet der efter bestemmelsen i § 7, stk. 3, i den fornævnte lov om kirkers bestyrelse m. m. kun er hjemlet adgang hertil i København og Frederiksberg samt i købstæder med flere sogne.

Kirkeministeriets skriv. af 20/5 57 (til biskoppen over Københavns stift) om, **hvorledes der fremtidigt skal forholdes med den sognepræsterne i København i henhold til ministeriets skrivelse af 4. juni 1888 tilkommende andel i de af Københavns begravelsesvæsen oppebårne gebyrer for udstedelse af udskrifter af begravelsesprotokoller og genparter af dødsattester.**

Kirkeministeriets skriv. af 2/8 57 (til stiftsøvrigheden over Viborg stift) om **hvorvidt et menighedsråd uden vedkommende gravstedejers samtykke kunne lægge en flisegang således, at der blev gjort indgreb i et gravsted.**

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 3. maj 1957 hertil indsendt andragende har A. menighedsråd indberettet, at det i efteråret 1956 vedtog at nedlægge fliser på den for fodgængere beregnede gang fra A. kirkegårds hovedindgang til kirkedøren, hvilken foranstaltning ikke vil kunne gennemføres, uden at 6 gravsteder beskæres i en bredde af 20 cm.

Menighedsrådet har indhentet tilladelse fra brugerne af 5 af de pågældende gravsteder til at beskære gravstederne i det nævnte øjemed, hvorimod brugeren af det 6. gravsted har modsat sig ethvert indgreb i gravstedet.

Menighedsrådet har herefter forespurgt, om der måtte være mulighed for imod gravstedsbrugerens protest at beskære gravstedet, hvorved det er oplyst, at der refterer 26—27 år af den almindelige fredningsperiode, der for A. Kirkegård udgør 30 år.

I anledning heraf skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at der i hvert

fald ikke inden udløbet af 1. fredningsperiode, regnet fra sidste nedsættelse af et lig i gravstedet, mod gravstedsbrugerens protest kan gøres indgreb i gravstedet i det ommeldte øjemed, jfr. § 24, stk. 2 i lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v. (lovbekendtgørelse af 23. sept. 1947). Såfremt der ved udløbet af den løbende fredningsperiode eventuelt måtte blive fremsat begæring om gravstedets fornyelse, må ministeriet derimod være tilbøjeligt til at mene, at menighedsrådet måtte kunne gøre fornyelse betinget af, at den 20 cm brede strimmel af gravstedet afstås til udvidelse af gangen.

Kirkeministeriets skriv. af 31/10 57 (til fru N.N.) om, hvorvidt en præst havde været berettiget til at modsætte sig afsyngelse af en sang ved en begravelse.

I et hertil indsendt andragende af 28. juni 1957 har De besværet Dem over, at organist ved A. kirke N.N. ikke har ønsket på kirkens orgel at spille Viggo Stuckenberg og Emil Reesens sang „Nu brister i alle de kløfter“ ved Deres afdøde ægtefælles begravelse.

I anledning heraf skal man efter stedefunden brevveksling med stiftovrigheden over Københavns stift meddele, at det er den præst, der foretter en kirkelig handling, der har ansvaret

for dennes forløb, og at det derfor er overladt præsten at træffe afgørelse af, hvorvidt en sang, der ikke er optaget i de autoriserede salmebøger, kan anses for egnet til at anvendes ved en kirkelig begravelse. Da det for ministeriet er oplyst, at det er sognepræst for A. menighed O. O., der efter samtale med organisten har anset det for rettest at modsætte sig afsyngelsen af den omhandlede sang i kirken, finder ministeriet ikke anledning til at foretage sig videre i denne sag.

Kirkeministeriets skriv. af 12/12 57 (til Århus begravelsesvæsen ang. godkendelse af, at et areal af Århus Vestre kirkegård blev afstået vederlagsfrit til kommunen, der i sin tid havde stillet arealet til rådighed.

I et hertil indsendt andragende af 26. august 1957 har begravelsesvæsenet anholdt om, at ministeriet vil frafalde det i skrivelse herfra af 13. juni 1957 stillede krav om, at der for afståelse af et areal af Århus Vestre kirkegård i anledning af anlæg af den offentlige bivej Fenrisvej vil være at overføre et beløb til kirkegårdens kapitalkonto.

Således foranlediget skal man meddele, at da det pågældende areal efter det nu oplyste hidrører fra kommunen, idet denne i sin tid har

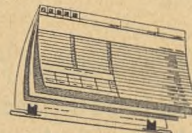
ACME SKAB

Lettere kirkegårdsregnskab ..!

Kartotekarbejdet på et kirkegårdskontor skal være så let og enkelt som muligt! Lad derfor vore eksperter gratis og uden forbindende vise Dem, hvordan Deres kartotekarbejde kan forenkles.

ACME plankartotek

anvendes af en række kirkegårdskontorer over hele landet til regnskab og kontrol med gravstedernes vedligeholdelse. Alle kort er synlige og et blik nedover kortene fortæller, hvad der skal foretages af arbejde på de enkelte gravsteder på enhver årstid. Samtlige oplysninger om hvert gravsted er samlet på eet sted — let tilgængeligt.

ACME KORT

Rekvirer brochurer, kortprøver og nærmere oplysninger

REGIDEX A/S

NR. FARIMAGSGADE 11 - K. - C. 214

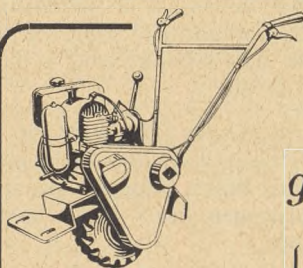

FLEXOLINE eenlinieregiste

bruges som krydskartotek, så man kan gå fra navn til gravstedets nummer. Også her er alle oplysningerne synlige, udskrevet på finérstrimler og indsat i stålrammer. Disse anbringes i en fast eller roterende stander eller op hænges på væggen. FLEXOLINE er hurtigt at arbejde med og let at holde a jour.

ladet det udlægge til kirkegård, skal man ikke modsætte sig, at det nu påny overdrages til kommunen, uden at der herfor henlægges noget beløb som en kirkegårdene tilhørende kapitalformue.

Kgl. stadfæstelse af $\frac{1}{12}$ 57 (udfærdiget gennem kirkeministeriet) på fundats for „Rentier af Ørtoft Beck og hustrus mindelegat“.

„LILLE GOLIATH“

„LILLEBROR“

„STOREBROR“

Herning

havetraktorer

gør arbejdet til en leg

3,5 hk, 2 takts motor, benzin, 2 tr. gearkasse og rekylst. — 400 x 8 dæk med kraftigt mønster, let tilgængelig, arbejder med alle vore redskaber. Kr. 2550,- uden redskaber.

4½ hk motor, 2 trins gearkasse. Dækstørrelse: 300 x 8", traktormønster, tvillingmontering, største bredde 7". Hjulakslerne er monteret med kuglelejer og pakdåser. Alle kæder er indkapslede og holdes velsmurte af indbyggede olielommer. Leveres med automatisk gasregulering og almindelig håndgas. 2 støtteben.

6 eller 9 hk motor, 4 trins gearkasse. Hjulafstand 24", kan varieres 2" indefter på hvert hjul. Dækstørrelsen er 400 x 12" og med traktormønster. Palspærring i hjulene gør traktoren meget let svingbar. Hjulakslerne går i kuglelejer med pakdåser. Alle kæderne er indkapslede og de indbyggede olielommer nolder kæderne velsmurte. Traktorens redskabsforstyrke er bevægelig. Traktoren leveres med automatisk gasregulering og almindeligt gas-håndtag.

1 års garanti på materialer og fabrikationsfejl.

Herning Hæk- og Plæneklipperfabrik

v. J. C. Kristensen - Herning - telf. (0711) 2100

Eget fabrikat — dansk arbejde. Bedst og billigst i længden ...

Penicillinmuld

er et muldrigt og formuldningsfremmende gødnings- og jordforbedringsmiddel med passende mængder plantenæring og mikronæring, fri for plantesygdomme, skadedyr og ukrudt. Giver planterne en kraftig rodudvikling og skuddannelse samt rigere blomstring.

Siden fremkomsten for 10 år siden er Penicillinmuld anvendt regelmæssigt på kirkegårde og i mange andre offentlige haver. Forbruget er stadig stigende på disse områder. — Penicillinmuld leveres i sække à 25 og 50 kg samt tonsvis i løsvægt.

Brochure tilsendes gerne.

Fås hos alle de førende firmaer.

Wm. Christensen Hovedvejen 116 . Glostrup . Telefon 96 16 90